

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2021-22

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 20 ΜΑΪΟΥ 2022

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Γ036

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: 90 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΠΕΝΤΕ (5) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. Η πρώτη σελίδα του τετραδίου απαντήσεων να παραμείνει κενή για την άσκηση της ορθογραφίας.
3. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
4. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
5. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
6. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης.**
7. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

ΜΕΡΟΣ Ι. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A. Διδαγμένα κείμενα για μετάφραση

(Μονάδες 30)

1. Καὶ ὄνομα μὲν διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους ἀλλ' ἐς πλείονας οἰκεῖν δημοκρατία κέκληται· μέτεστι δὲ κατὰ μὲν τοὺς νόμους πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον, κατὰ δὲ τὴν ἀξίωσιν, ὡς ἕκαστος ἐν τῷ εὐδοκιμεῖ, οὐκ ἀπὸ μέρους τὸ πλεόν ἐς τὰ κοινὰ ἢ ἀπ' ἀρετῆς προτιμᾶται, οὐδ' αὖ κατὰ πενίαν, ἔχων γέ τι ἀγαθὸν δρᾶσαι τὴν πόλιν, ἀξιώματος ἀφανείᾳ κεκώλυται.

Θουκυδίδου *Περικλέους Ἐπιτάφιος* Β37

(μονάδες 10)

2. Διαφέρομεν δὲ καὶ ταῖς τῶν πολεμικῶν μελέταις τῶν ἐναντίων τοῖσδε. τὴν τε γὰρ πόλιν κοινήν παρέχομεν, καὶ οὐκ ἔστιν ὅτε ξενηλασίαις ἀπειρογόμεν τινα ἢ μαθήματος ἢ θεάματος, ὃ μὴ κρυφθὲν ἂν τις τῶν πολεμίων ἰδὼν ὠφελῆθῃ, πιστεύοντες οὐ ταῖς παρασκευαῖς τὸ πλεόν καὶ ἀπάταις ἢ τῷ ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐς τὰ ἔργα εὐψύχῳ· καὶ ἐν ταῖς παιδείαις οἱ μὲν ἐπιπόνῳ ἀσκήσει εὐθύς νέοι ὄντες τὸ ἀνδρεῖον μετέρχονται, ἡμεῖς δὲ ἀνειμένως διαιτώμενοι οὐδὲν ἤσσον ἐπὶ τοὺς ἰσοπαλεῖς κινδύνους χωροῦμεν. τεκμήριον δέ· οὔτε γὰρ Λακεδαιμόνιοι καθ' ἑαυτοὺς, μεθ' ἀπάντων δὲ ἐς τὴν γῆν ἡμῶν στρατεύουσι, τὴν τε τῶν πέλας αὐτοὶ ἐπελθόντες οὐ χαλεπῶς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ τοὺς περὶ τῶν οἰκείων ἀμυνομένους μαχόμενοι τὰ πλείω κρατοῦμεν.

Θουκυδίδου *Περικλέους Ἐπιτάφιος* Β39

(μονάδες 20)

A. Να μεταφράσετε τα πιο πάνω αποσπάσματα (I.A.1. και I.A.2.) σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

B. Αδίδακτο κείμενο για μετάφραση**(Μονάδες 25)**

Ο Δημοσθένης εξαίρει τη σύνεση επιφανών Αθηναίων του παρελθόντος.

Δημοσία μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι· ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν καὶ σφόδρ' ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἤθει μένοντες, ὥστε τὴν Ἀριστείδου καὶ τὴν Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν εἴ τις ἄρ' οἶδεν ὑμῶν ὅποια ποτ' ἐστίν, ὄρα τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὔσαν· οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττειτ' αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὖξιν ἕκαστος ᾤετο δεῖν.

Δημοσθένους Ὀλυνθιακός 3.25–26

Λεξιλόγιο:

κάλλη ἱερῶν καὶ ἀναθημάτων : ὁμορφα ἱερά καὶ (ὁμορφα) αφιερώματα

ὑπερβολή: υπέρβαση

σεμνός: πολυτελής, μεγαλοπρεπής

Γ. Αδίδακτο κείμενο για ορθογραφία**(Μονάδες 5)**

Ξενοφώντος Ἀπομνημονεύματα 1.2.19

Δ. Παρατηρήσεις**(Μονάδες 20)****1.α. κατεσκεύασαν**

Να γράψετε το α' πρόσωπο πληθυντικού στην Οριστική του Παθητικού Μέλλοντα.

β. λελεῖφθαι

Να γράψετε το β' πρόσωπο πληθυντικού στην Προστακτική του Αορίστου β' στην ίδια φωνή.

γ. ἦσαν

Να γράψετε το γ' πρόσωπο ενικού στην Υποτακτική του Ενεστώτα.

δ. μένοντες

Να γράψετε τον ίδιο τύπο στον Παρακείμενο.

(μονάδες 4)

2.α. *σώφρονες, σεμνοτέραν*

Να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) των πιο πάνω λέξεων διατηρώντας τον ίδιο γραμματικό τύπο. Σε κάθε περίπτωση να διευκρινίζετε ποιον βαθμό γράφετε.

(μονάδες 2)

2.β.i. *οίκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα*

ii. *ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἦθει*

Να μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό τους κλιτούς τύπους των πιο πάνω αποσπασμάτων.

(μονάδες 3)

3. α.i. *ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν*

ii. *ὄρᾳ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὔσαν*

Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τους πιο πάνω υπογραμμισμένους όρους.

(μονάδες 3)

3.β. *εἴ τις ἄρ' οἶδεν ὑμῶν [...], ὄρᾳ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὔσαν*

i. Να γράψετε ποια είναι η υπόθεση, η απόδοση, η εκφορά και η σημασία / το είδος του πιο πάνω Υποθετικού Λόγου.

(μονάδες 2)

ii. Να τον μετατρέψετε ώστε να δηλώνει την απλή σκέψη του λέγοντος.

(μονάδες 2)

4.α. *ἀναθημάτων*

i. Να αναλύσετε την πιο πάνω λέξη του αδίδακτου κειμένου στα συνθετικά της μέρη στα Αρχαία Ελληνικά. Σε περίπτωση ρήματος να γράψετε το α' πρόσωπο ενικού της οριστικής Ενεστώτα και σε περίπτωση άλλου κλιτού μέρους του λόγου την ονομαστική ενικού.

(μονάδα 1)

ii. Από το δεύτερο συνθετικό της πιο πάνω λέξης να σχηματίσετε ένα απλό επίθετο στα Νέα Ελληνικά.

(μονάδα 1)

4.β. Να αντιστοιχίσετε στο τετράδιο απαντήσεων τους αριθμούς των αρχαιοελληνικών λέξεων των κειμένων για μετάφραση, I.A.1, I.A.2 και I.B., της στήλης Α΄ με τα γράμματα των συγγενικών τους νεοελληνικών λέξεων της στήλης Β΄. Στη στήλη Β΄ περισεύει μία (1) λέξη.

Στήλη Α΄	Στήλη Β΄
1. <i>άφανεία</i> (I.A.1.)	α. οίηση
2. <i>ξενηλασίαις</i> (I.A.2.)	β. οιωνός
3. <i>ἤθει</i> (I.B.)	γ. αποφαντικός
4. <i>ῶετο</i> (I.B.)	δ. επέλαση
	ε. ευήθεια

(μονάδες 2)

E. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα Αρχαία Ελληνικά

(Μονάδες 5)

Οι περισσότεροι νέοι στην Αθήνα θέλουν να εκπαιδεύονται από ικανούς σοφιστές, για να πείθουν με τα λόγια τους όλους τους πολίτες. Στη Σπάρτη προτιμούν να κάνουν έργα παρά να μιλούν.

Να μεταφέρετε το πιο πάνω κείμενο στα Αρχαία Ελληνικά.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

(Μονάδες 15)

1. α. Να παρουσιάσετε δύο (2) γνωρίσματα της αθηναϊκής δημοκρατίας, όπως αυτά προβάλλονται μέσα από τον έπαινο που κάνει για αυτήν ο Περικλής στο πρώτο διδαγμένο για μετάφραση κείμενο (I.A.1.). Να τεκμηριώσετε κάθε γνώρισμα με μία (1) συγκεκριμένη αναφορά στο απόσπασμα.

(μονάδες 6)

β. Να αναφέρετε δύο (2) από τους στόχους που επιδιώκει να εξυπηρετήσει ο Περικλής μέσα από τον έπαινο του αθηναϊκού πολιτεύματος.

(μονάδες 4)

2. Κι αυτό, γιατί ο ακροατής που ξέρει καλά τα γεγονότα και τ' ακούει μ' ευνοϊκή διάθεση, ίσως θα σχημάτιζε τη γνώμη ότι τα λεγόμενα είναι κάπως κατώτερα, σε σύγκριση μ' αυτά που και θέλει ν' ακούει και τα ξέρει καλά. Όμως, αυτός που δεν τα γνώρισε, θα σχημάτιζε τη γνώμη πως πρόκειται για υπερβολές, επειδή νιώθει φθόνο, αν τυχόν ακούσει κάτι που ξεπερνά τη δική του δύναμη. Γιατί μόνο ως εκείνο το σημείο ανέχεται ο άνθρωπος ν' ακούει επαίνους που λέγονται για άλλους, ως εκεί που κι ο καθείς πιστεύει ότι είναι ικανός να κατορθώσει κάτι απ' όσα άκουσε.

Θουκυδίδου Περικλέους Έπιτάφιος, Β35

Σε ποιες κατηγορίες διακρίνει ο Περικλής το ακροατήριό του; Να αναφέρετε έναν (1) από τους στόχους που εξυπηρετεί η διάκριση αυτή.

(μονάδες 5)

-ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ-

Τύχη αγαθή!